

Punctum

Contactblad voor alle koren

in het Bisdom

Groningen-Leeuwarden

2012

NEDERLANDSE
SINT-GREGORIUS

JAARGANG 25
NUMMER 3

Colofon
PUNCTUM

Jaargang 25, nr 3, november 2012

Punctum is een uitgave van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV) in het Bisdom Groningen-Leeuwarden. Het blad verschijnt drie maal per jaar en is bestemd voor alle koren in het Bisdom Groningen-Leeuwarden. De uitgave is ook van belang voor de in het bisdom werkzame pastorale werk(st)ers, werkgroepen liturgie, (koor-) secretariaten, cantors, dirigenten en organisten.

Redactie: Het bestuur van de NSGV in het Bisdom Groningen-Leeuwarden

Redactieadres: Haddingestraat 21 H, 9711 KB Groningen
e-mail: sjoerdruisch@hotmail.com

Eindredactie/lay-out: Dhr. S. Ruisch en secretariaat NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden
Ubbo Emmiussingel 79
9711 BG Groningen

Abonnementsprijzen: Korenabonnement: € 20,00 (5 exemplaren)
Persoonlijk abonnement: € 6,00

Bankrekening: 6702 65 578 t.n.v. Bisdom Groningen-Leeuwarden,
Ubbo Emmiussingel 79, 9711 BG Groningen,
onder vermelding van "t.g.v. NSGV"

Inhoud

Van de redactie	3
Van het bestuur	4
Wisselende gezangen of strofeliëderen	6
Fiori Musicali	9
Muziekbijlage: Graduale Nederlandse Propriumgezangen	12
Uit het hart	14
Hoe gaat het met onze koren?	17
Korendag in de St. Martinus te Sneek	18
Cantorcurus, terugkomdag d.d. 29 september 2012	18
Activiteiten de komende periode	19
-Cantorcurus 2013 te Heerenveen	19
-Alle psalmen van de GvL opgenomen	20
-Basiscurus Gregoriaans, een tussentijds verslag	21
-Nederlands bijbelgenootschap, website 'Meer over de de bijbel' uitgebreid met psalmencursus	22
-Presentatie nieuwe liedbundel Chris Fictoor	23
-Uitvoering Cruxifixion van Sir John Steiner	23
Lijst reserve musici	24
Jubilea, Maria koor Assen 50 jr, St. Caciliakoor Lemmer 100jr.	25
Intermezzo koor Sneek 25 jaar	

Van de redactie

Wijziging eretekenen per 1 juli 2012

ERETEKENEN

Hier volgt een overzicht van de prijzen van de eretekenen.

De prijs voor de **zilveren en gouden medaille is gewijzigd per 1 juli 2012**

Eremedaille Brons	vanaf 12 ¹ / ₂ jaar	€ 36,95
Eremedaille Zilver	vanaf 25 jaar	€ 80,10
Eremedaille Goud	vanaf 40 jaar	€ 95,05
Eretoken voor bijzondere verdiensten		€ 86,20
Draagspeld brons/zilver/goud	€ 4,30	
Broche brons/zilver/goud	€ 4,30	
Hanger brons/zilver/goud	€ 4,30	
Draagspeld voor bijzondere verdiensten		€ 8,20
Oorkonde		€ 5,50
Insigne 50, 55, 60 jaar		€ 8,20
Erediploma		€ 5,50
Kaars		€ 30,85

Van het bestuur

Even voorstellen

Ik ben geboren op 12 juli 1958 te Bolsward in een gezin met vijf kinderen. De Franciscaanse parochie aldaar heeft mijn godsdienstige jeugd gekleurd. Als kind was ik er misdienaar geweest en acoliet en zo werd ik ook lid van het toenmalige jongenskoor. Het zingen in de kerk, het orgelspel en alles wat er in de liturgie gebeurde kregen zo al vroeg mijn volle aandacht. Vanaf 14 jarige leeftijd werd ik organist. Eerst in Blauwhuis en vervolgens in Bolsward tot 1981. In mijn jeugd waren er al geluiden om priester te worden. We hadden daarvoor ook boekjes in huis van de Franciscanen. Een oom was trouwens franciscaan en missionaris in Brazilië. De parochiepaters adviseerden om gewoon, gezien alle veranderingen na de Concilie, in Bolsward te blijven tot en met de middelbare school en dan verder te kijken.

In 1975 ging ik naar het Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek in Utrecht. Daar studeerde ik in 1981 af voor orgel, piano en koördirectie. Vervolgens was ik vanaf 1981 tot 1985 werkzaam als kerkmusicus in de Nicolaasparochie te IJsselstein.

In 1985 ben ik begonnen met de theologiestudie aan de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat te Heerlen. Daar (inmiddels opgegaan RK Universiteit van Nijmegen) studeerde ik in januari 1994 af in de pastoraal theologie, met als hoofdaccent liturgie, bij Prof. dr. A.J.M. Blijlevens c.ss.r. De titel van de afstudeerscriptie was “Volk van God zijn wij hier samen”, een Pastoraal-Liturgisch onderzoek naar Liturgie en actieve deelname via de zang.

In februari 1994 startte ik als priesterkandidaat in de toenmalige KAN parochies (Kortenhoeve, Ankeveen, Nederhorst den Berg) in het Gooi. Op 18 december 1994 werd ik diaken gewijd en op 10 juni 1995 priester.

Vanaf januari 1996 was ik pastoor van de KAN-parochies en later ook van de Emmaus parochie te Hilversum. Daar was ik als pastorale kracht alleen verantwoordelijk voor alle werkzaamheden in drie kleinere parochies met in totaal 4500 katholieken. In die tijd ben ik weer begonnen met het nemen van zanglessen; iets wat voortduurt tot op de huidige dag en waar ik veel plezier aan beleef.

Vanaf 1 mei 2006 tot september 2011 was ik pastoor van de Thomas a Kempis parochie te Zwolle en vanaf 1 september 2008 ook te Kampen, Hasselt, Hattem en IJsselmuiden. Vanaf september 2011 is dit parochieverband één parochie geworden. Naast mijn pastorale bezigheden speelt (kerk-) muziek een grote rol in mijn leven. Ik zing en soms is er gelegenheid om op te treden. Sinds september 2011 werk ik als pastoor in de parochies Sneek, Blauwhuis, Roodhuis en Heeg.

Ik hoop als bestuurslid van de NSGV een bijdrage te kunnen leveren om de zang in de eredienst gaande te houden en te stimuleren. Eredienst zonder zang is volgens mij ondenkbaar. Het is net zo iets als leven zonder ademen.

Peter van der Weide

Wisselende gezangen of strofeliederen?

Wie de instructie 'Musicam Sacram' leest, merkt in één oogopslag dat de ontwikkeling van de muziek in de liturgie de laatste halve eeuw anders geweest dan in dit document is voorzien. Dat constateerde de toenmalige bisschop van ons bisdom Mgr. W.J. Eijk op de contactdag van de NSGV te Groningen op 16 november 2002. Dat constateerde recentelijk de kerkmusicus Steven de Roode ook in de Nieuwsbrief van de NSGV in het bisdom Breda². In twee gededegen artikelen houdt hij een pleidooi voor het gebruik van de wisselende gezangen in de liturgie en over het gebruik van het 'Klein Graduale', aangevuld met ervaringen uit de praktijk. Graag onderschrijven wij deze artikelenreeks, maar nemen toch de vrijheid tot het plaatsen van enkele kanttekeningen.

De gemeenschapsmis.

De kerkgangers van de jaren '50 van de vorige eeuw weten dat zich nog wel te herinneren: heel geleidelijk ging men tijdens de gelezen mis strofeliederen zingen; de mis werd niet meer zo stil zoals men eerder gewend was.

Nieuw waren de strofische gezangen in de kerkmuziek echter niet: vanaf de vierde eeuw deden ze hun intrede in West-Europa, met name in de getijden. Hieraan zijn klinkende namen verbonden: Prudentius, Venantius Fortunatus, Ambrosius. Ook de vele tropen die vanaf de tiende eeuw op de moeilijk te onthouden Gregoriaanse melodieën ontstonden, met als meest bekende de sequentia, waren strofisch van vorm.

Rome heeft zeer lang een afwijzende houding ten opzichte van de hymne ingenomen. Het waren niet-bijbelse teksten en ze leunden tegen de heidense cultus. De sequentiae werden op het Concilie van Trente (1573-1576) op enkele uitzonderingen na uit de liturgie verwijderd.

Toch kroop het bloed waar het niet gaan kon: Aan het eind van de 18^e eeuw bevorderde de vooruitstrevende keizer Joseph II het gebruik van de (Duitse) volkstaal in de katholieke eredienst en kreeg de 'Deutsche Messe' van Franz Schubert (1826 - uitsluitend strofisch van vorm) zijn kans in de liturgie. Tegen het eind van de 19^e

eeuw – zo schrijft Steven de Roode – was het gebruikelijk om bij de gelezen missen liederen te zingen, aanvankelijk voor en na de mis, maar later ook tijdens de mis.

De gewoonte om tijdens de gelezen mis liederen in de volkstaal te zingen werd van hogerhand toegestaan door toedoen van paus Pius XII, eerst in enkele encyclieken en later vooral de instructie *De musica sacra et sacra liturgia*. De zang moest voldoen aan twee voorwaarden: ze moesten passen bij de betreffende delen van de mis en de liturgische periode, maar mochten geen vertaling zijn van de wisselende teksten van de viering. De *proprium*teksten bleven wel gehandhaafd, ze werden door de priester gezegd.

De oorspronkelijke doelstelling van deze muzikale praktijk was dus: de kerkgangers betrekken bij de liturgie. Hoeveel koren hebben dit (nog steeds in hun doelstelling staan?)

Liturgie in de volkstaal

Bij de invoering van de volkstaal in de liturgie, in feite vanaf de advent 1964, maar formeel vanaf 1969, zijn volgens de Roode de rituele teksten nooit gepraktiseerd. Terwijl vanaf dat jaar de regel van het zingen van liederen tijdens de gelezen mis achterhaald was. Deze gezongen teksten moeten zijn ontleend aan de mis, en geen andere teksten. Er moet dus niet onder de mis gezongen worden, de mis zélf moet gezongen worden. Hiermee is het verschil dat tot dan toe bestond tussen gelezen en gezongen missen opgeheven en moeten in ieder geval grote delen van de mis gezongen worden. Hiermee wordt het zingen van liederen ontmoedigd: het zingen van de *proprium*gezangen heeft de voorrang.

Het zingen van (strofe-)liederen in de liturgie is inmiddels zo vanzelfsprekend, dat je haast zou denken dat het kerklied eigen is aan de Romeinse Ritus. Ook de bundel ‘Gezangen voor Liturgie’ (GvL)³ en in de afdeling ‘Lieder en het zoekstelsel DoNeK’ wekken die indruk. Toch merken wij op dat, hoewel van onze kant ook reserves zijn ten opzichte van het (te) vele gebruik van strofe-liederen in de liturgie, niet mogen stellen dat deze hun werk niet gedaan hebben. Ook deze bevatten rituele teksten, en er mag niet gezwegen worden over de bijdrage die van hieruit gedaan is aan de opbouw van de geloofsgemeenschap.

Kort door de bocht: men is strofeliëderen blijven zingen. Tot zover onderschrijven wij de constatering van de Roode.

Helaas gaat hij echter voorbij aan de vele studies en werk dat gedurende ruim een halve eeuw gedaan is ten behoeve van een volwaardige liturgie in de volkstaal. Wij noemen hier korthedshalve het werk van de groep rondom Huub Oosterhuis⁴. Ook vermeldt hij niet dat in veel parochies en andere geloofsgemeenschappen de gezangen bij de lezingen (antwoordpsalm en hallelujavers) gerealiseerd worden.

Wij vatten samen wat er naast het laatst genoemde werk verschenen is:

Wisselende gezangen voor het liturgisch jaar (1977). Deze bundel wilde (toen al!) een alternatief zijn voor het Gregoriaanse proprium. Het grootste deel is ontleend aan het abdijboek van de Intermonasteriële Werkgroep voor Liturgie (IWVL). Voor de zondagen in de sterke liturgische perioden is een compleet proprium opgenomen, voor de zondagen door het jaar alleen de antwoordpsalmen. Veel antwoordpsalmen zijn bij de samenstelling van GvL overgenomen uit deze bundel.

Jan Böhmer: **Graduale Nederlands** (2005), uitgave Pamuse Wychen.

Gerard Lesscher, **Nederlands Graduale** (2010). Verwezen wordt naar de site van het Nederlands Graduale van Gerard Lesscher, www.nederlandsgraduale.nl.

Steven van Roode, **Klein Graduale**, gebaseerd op het Gregoriaanse Graduale Simplex. Verwezen wordt naar de site van het Klein Graduale van Steven de Roode, blog.kleingraduale.nl.

Wil Jongma

¹ Musicam Sacram, een instructie met concrete richtlijnen voor muziek in de liturgie, uitgegeven door de congregatie voor de riten te Rome op 24 februari 1967.

² Nieuwsbrief NSGV mei 2012, te vinden op www.nsgv.nl bij de afdeling Breda onder 'Nieuwsbrief'.

³ Gezangen voor Liturgie, eerste editie 1984, tweede uitgebreide editie 1996, Gooi en Sticht Utrecht.

⁴ Werkgroep voor Volkstaalliturgie, later Leerhuis en Liturgie.

Fiori Musicali

Op een zondagmiddag in 1972 hoorde ik in de pastorie in Gorredijk voor het eerst een langspeelplaat, waarop het King's College Choir uit Cambridge de 'Psalms of David' zong. Ging meteen plat voor die prachtige melodieuze kerkmuziek en kreeg visioenen om dit met het kerkkoor in te studeren. Belde daarvoor stad en land af, maar er waren hiervan geen partituren of uitgaven bij de muziekuitgevers bekend. Omdat ik deze psalmen toch zo graag wilde zingen trok ik de stoute schoenen aan en in mijn beste Engels schreef ik een brief naar de dirigent van dit wereldberoemde koor: Sir David Wilcocks, er niet op rekenend dat ik ooit bericht terug zou krijgen. Echter, praktisch per kerende post ontving ik van hem een leuke brief en het Chantbook met de vierstemmige noten van alle 150 psalmen.

Zo beroemd en zo aardig. Hij schreef dat ik maar een Nederlands psalmboek moet gebruiken om de bijbehorende teksten eronder te kunnen zetten. Dat heb ik, voor eigen gebruik, van een stuk of dertig gedaan en we hebben ze jaren, op de Engelse manier, met veel plezier gezongen. Later kwamen ook de uitgaven van Jan Valkes-tijn, die ze bewerkte met een refrein voor de volkszang.

Tijdens een rondreis door Engeland, Schotland en Wales, jaren geleden, kwamen we ook bij het King's College in Cambridge, de thuishaven van dit koor. Stonden in de Anglicaanse kapel tussen de koorbanken met de karakteristieke rode schemerlampjes. Hoewel het koor met vakantie was hoorde ik in gedachten de hemelse melodieën van de 'Psalms' en voelde me – hoe arrogant – Sir David himself..

Vorig jaar September waren we 50 jaar getrouwd en kregen van onze kinderen kaarten voor een nachtje slapen en een concert in December van het K.C.C. in het Concertgebouw in Amsterdam. Het was een belevenis! Linksvoor op de vijfde rij in de rode stoelen hadden we een prachtig zicht op koor en dirigent. Tijdens hun thuisconcerten, rondom Kerstavond op de televisie, altijd in rood-wit, kwamen ze hier op in driedelig grijs pak. Strak voor zich uit-

kijkend en zonder enige emotie stonden ze voor een juichend publiek. Jongetjes vanaf een jaar of tien; de oudsten om de twintig. Maar toen begonnen ze te zingen. Wat een bezieling en wat een koorklank! De kleine sopranen en alten zongen in een flow, met hun hele lijf en zo zuiver en goed. De tenoren waren als kristal en de bassen bronzen klokken...

Het was een afwisselend programma van oude en heel moderne geestelijke muziek.

A capella. Bepaalde nummers waren hondsmoeilijk. Bijvoorbeeld het Magnificat van Giles Swayne uit 1982 met een wirwar van klanken en aan het eind een 'chaos' van wel 50 keer Amen, waarvan de laatste op een lange hoge noot door de jongste sopraan overbleef, die de hele zaal bij de keel greep...

Toon aangeven door de dirigent? Vergeet het maar. Ze gaven elkaar onhoorbaar en onzichtbaar de toon door en begonnen achtstemmig gewoon spatzuiver.

Natuurlijk kwamen ook de oude vertrouwde kerstliederen langs. Once in Royal David's City, Sussex Carol en The Tree Kings, met solo. Na ieder nummer ging het publiek uitzinnig uit z'n dak en draaide dirigent Stephan Cleobury zich elke keer maar weer verveeld om, pakte het hekje vast, knikte stijfjes en koel naar zaal en balcon als wilde hij zeggen: "Waar maken jullie je eigenlijk zo druk om?"

Twee jonge organisten speelden op het Maarschalkerweerdorgel werken, waarvan de herkomst niet vermeld werd. Na afloop kon het publiek nog twee toegiften afdwingen, maar daarna wees de dirigent het koor onverbiddelijk naar achteren en konden wij door de plenzende regen in donker Amsterdam op zoek naar ons hotel.. In een stillere straat werden we ingehaald door een bende schreeuwende en joelende jeugd. We hadden een bos bloemen in de hand. Het koor en de beide organisten...

Peter Postma.

Donek

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging - DoNeK - Toonkamer

Voor informatie over Donek zie onderstaande adressen en telefoonnummers

Kromme Nieuwegracht 66 3512 HL Utrecht tel.030-2331010 e-mail: info@nsgv.nl

Annie Bank Edition
Postbus 347
1180 AH Amstelveen
Tel. 020-4412202
Email:sales@anniebank.nl

Op deze websites vindt u allerlei informatie over nieuwe uitgaven en over koormuziek.

www.anniebank.com

www.koormuzieknet.nl

www.organmusic.nl

Graduale Nederlandse Propriumgezangen

In dit jaar wordt herdacht dat Paus Johannes XXIII het Tweede Vaticaans Concilie bijeen riep, onder het motto: 'Het bij de tijd brengen van de kerk'. Dat gold ook voor de Liturgie.

Naast het Latijn kreeg ook de volkstaal een grotere plaats. Naast de bekende gregoriaanse gezangen kwamen er ook nieuwe Nederlandse gezangen in de Liturgie. Velen van ons hebben dit als positief ervaren. Gevolg was echter dat het gregoriaans niet meer zo vaak werd gezongen. Zo nu en dan wel de vaste gezangen (kyrie, gloria etc.), maar het z.g. proprium, d.w.z. de voor elke zondag aangewezen gregoriaanse gezangen zoals de Introïtus, het Graduale, Offertorium en de Communio raakten in de gewone parochiekerken vrijwel op de achtergrond of zijn zelfs helemaal verdwenen. In het jaar 2005 werd een poging ondernomen om weer een nieuw proprium te ontwerpen op gregoriaanse melodieën maar nu in de volkstaal.

De werkgroep 'Pamuse' (Pastoral Music Service) heeft daartoe een ringband uitgegeven met deze Nederlandse propriumgezangen voor elke zondag van het Kerkelijk jaar.

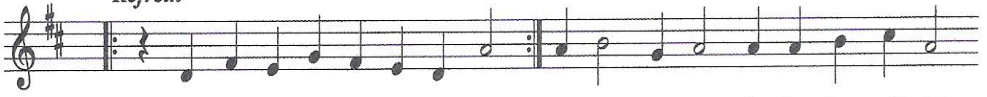
Er zijn kerken die het proprium, Latijn of Nederlands, weer wat meer plaats willen geven. Daar is iets voor te zeggen. Het zou wat meer karakter kunnen geven aan onze vieringen, naast het zingen van liederen. De bovengenoemde ringmap 'Graduale met Nederlandse Propriumgezangen' is uitgegeven door Pamuse in Wijchen.

Hieronder ziet u een voorbeeld van de openingszang van de Eerste Adventszondag. De vroegere Introïtus: Ad Te levavi animam meam' maar nu in het Nederlands: 'Mijn God, tot U richt ik mijn geest'.

Pastoor Jan Alferink

Openingszang

Refrein

Mijn God, tot U richt ik mijn geest; op U ver-trouw ik, be-schaam mij niet.

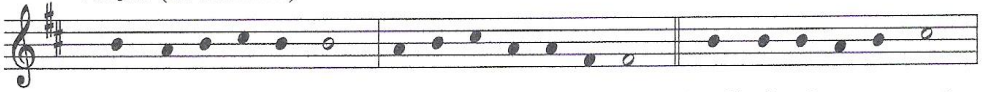

Laat nie-mand die te-gen mij is, de spot met mij drij-ven, want al wie naar U uit-ziet,

zal niet wor-den te-leur-ge-steld.

Verzen (uit Psalm 25)

1. Wijs mij uw we-gen, Heer, leer mij uw pa-den ken-nen. 2. Leid mij vol-gens uw woord,

want Gij zijt mijn God en Ver-los-ser.

3. Mijn o-gen zijn steeds op de Heer ge-richt, want Hij zal mijn voet uit het vang-net be-vrij-den.

4. Ver-licht de druk die mijn hart be-klemd, ver-los mij van al mijn ang-sten.

Refr.

Uit het hart

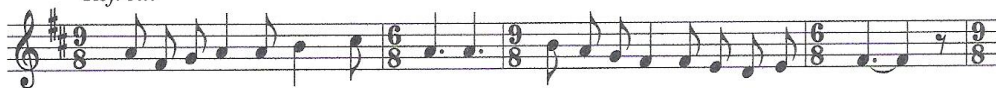
Enkele jaren geleden bestond de katholieke basiliek St. Bavo in Haarlem 100 jaar. Bij gelegenheid van dit eeuwfeest hebben Jan Valkestijn, Bernard Bartelink, met teksten van Michel van der Plas, een feestmis gecomponeerd die genoemd wordt 'Gods volk onderweg'. Toen ik de de KRO-opname hoorde die b.g.v. het eeuwfeest door de KRO was gemaakt werk ik meteen geboeid door de hele mooie melodieën. Voor een redelijk koor goed uit te voeren en de mensen in de kerk worden erin betrokken.

Het is een prachtig geheel en het zou te wensen zijn dat deze gezangen wat meer bekendheid zouden krijgen. Prachtige teksten en aansprekende melodieën, kortom zeer de moeite waard! Je wordt er in meegenomen en deze gezangen ontroeren. Het zijn gezangen met een refrein dat door allen kan worden meegezongen. Het koor zingt dan de strofen.

Graag wil ik u wijzen op een prachtig lied uit deze mis dat tijdens de vredeswens gezongen kan worden. Hier volgen tekst en melodie.

Vredeslied

Refrein

Dit is de blij - de bood - schap: vre - de. Vre - de zij u van Je - zus, de Heer,

Hij, de met licht en glo - rie be - kle - de, daalt on - der ons met zijn vre - de neer.

1. Kinderen rond mijn tafel
dit is mijn nieuwe gebod:
gij moet elkaar liefhebben
zoals ik hield van u.
Daarna zal iedereen weten
dat gij mijn leerlingen zijt,
als gij onder elkander
steeds de liefde bewaart.

Refrein:

2. Vrede geef ik u, vrede
laat ik onder u na;
niet die van de wereld
maar van de vrede van God.
Vader, laat allen een zijn
zoals wijzelf het zijn.
Dit is mijn blijde boodschap:
vrede van u en mij.

Refrein:

Wat mij persoonlijk in deze mis zo aanspreekt is de tekst. Deze drukt zo kernachtig uit het verlangen naar vrede die Jezus zijn leerlingen heeft beloofd. De teksten zijn geïnspireerd op teksten uit het Johannes-evangelie, waarin Jezus hen op het hart drukt van elkaar te houden zoals Hij van hen heeft gehouden. Maar ook de melodieën vind ik erg mooi en goed passend bij de teksten. Zeer geschikt dus voor onze vieringen.

In onze wereld en vaak ook in ons eigen leven ontbreekt het nogal eens aan echte vrede. Dat betekent niet alleen dat we niet vechten met elkaar maar dat we ons ook actief voor elkaar inzetten.

Volgens een van de auteurs Jan Valkestijn, de vroegere directeur en dirigent van de Haarlemse koorschool, is deze mis nooit officieel uitgegeven. Maar – zo verzekerde hij mij – wie deze mis of een gedeelte ervan eens op zijn programma wil zetten, dan kan men bij hem terecht. U kunt ook met mij contact opnemen en dan komt het zeker in orde.

Pastoor Jan Alferink

Uitgave van het bisdom Groningen-Leeuwarden:

Vesperale

Vesperale begeleidingsboek

Zeven vespers voor gebruik door het kerkelijk jaar op teksten uit het getijdenboek

Muziek: Frits Haaze en Johan Elzinga

Gratis te verkrijgen tegen verzendkosten:

Telefonisch: 050-4065888

e-mail: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl

schriftelijk: Ubbo Emmiusingel 79

9711 BG Groningen

Hoe gaat het met onze koren?

Het Laudatekoor uit Assen

Laudate is een vitaal en gemengd koor met 26 leden en de opvolger van de vroegere Parochiële Zanggroep. Ons koor vierde in oktober 2011 haar 25-jarig bestaan en gaat hardwerkend, met gevoel voor humor en een grote onderlinge saamhorigheid, op voor het volgende lustrum.

De genoemde saamhorigheid wordt vooral bereikt door onze feestcommissie. Ieder jaar verzorgt die een dagje uit - inclusief een uitgebreid hapje en drankje- en zij hebben een “lijn” naar boven gezien het altijd mooie weer!

Wij zingen gemiddeld 1x in de 4 weken in de Eucharistieviering of een Woord- en Communiedienst en tijdens de hoogtijdagen. Het accent ligt op de kerkmuziek maar ook wereldse muziek in diverse talen behoort bij het repertoire van dit koor.

Net als bij de meeste koren vindt ook bij dit koor een zekere vergrijzing plaats maar wij mogen ons gelukkig prijzen dat er ook leden zijn die nog de “**vijftig**” moeten halen en de gemiddelde leeftijd positief beïnvloeden.

Neemt niet weg dat ook wij continu bezig zijn om nieuwe leden aan te trekken en wij doen dat mede door projectmatige koren op te starten - waarvan wij hopen dat er leden zijn die de smaak te pakken krijgen en blijven - zoals een:

- Mannenkoor
- Kerstkoor
- PassieConcertkoor (de Crucifixion van J. Stainer)

Graag bereid tot enige toelichting en werkwijze van ons koor als dit aanspreekt,

Gerard Nolden voorzitter van het Laudatekoor

Korendag in de St. Martinus te Sneek

Na vele jaren was het weer zover: er werd op 18 oktober een korenavond gehouden in de St. Martinuskerk te Sneek. Zo kwamen elf (gemengde)koren uit de regio Zuid-West Friesland, Heerenveen en de Noord-Oost Polder samen en lieten van zich horen door ieder één koorwerk te laten klinken in de Advents/ Kerstsfeer. Van te voren hadden ze een aantal werken gezamenlijk ingestudeerd zoals de zegen, GvL 344, maar dan ook met de gezongen zegenbede van de voorganger en het afsluitende meerstemmige Amen. Ook zongen we een zetting van het overbekende 'O Heiland open wijd de poort' voor SAB van Frits Haaze en ook 'Als tussen lichten donker'. Wat erg mooi klonk was het gezang: 'Licht voor ons uit' op muziek van Tom Löwenthal. Dit kan goed gezongen worden vooraf aan het Evangelie wanneer het Evangelieboek met licht begeleid naar de ambo wordt gedragen. Het is te gebruiken in het gehele kerkelijke jaar!

Het samen zingen, luisteren en samen-zijn deed een ieder goed zodat velen bij het naar huis-gaan zeiden: 'Wat hebben we een prachtige avond gehad!' Normaal hebben we "gewone" kerkgan- gers in de banken maar nu zongen de ruim 300 zangers en zan- gersessen voor en met elkaar zodat de kerk vol geluid was. We be- gonnen om 19.00 en rond 22.00 uur ging een ieder voldaan naar huis. Veel dank ook aan Frits en Anja Haaze voor de organisatie en aan Mw. Lenie ten Have van het Martinushuis voor de ontvangst. Het liep allemaal als een trein!

Pastoor Peter van der Weide

Terugkomdag deelnemers cantorcurus 2012

Bij de huidige ontwikkelingen in onze parochies wordt de aanwe- zigheid van cantores in de liturgie van steeds meer belang. Als he- laas in sommige parochies koren verdwijnen bij gebrek aan leden, komt de taak van de cantor steeds meer naar voren. Zij kunnen de ontstane leegte heel goed op- en aanvullen en leiding geven aan het samen zingen in de liturgie.

Begin van dit jaar heeft de NSGV van ons bisdom een aantal bijeenkomsten georganiseerd om cantores op te leiden en te begeleiden om hun taak als cantor zo goed mogelijk te kunnen vervullen.

In Hoogeveen waren er 15 cursisten uit diverse parochies. In vier morgen-bijeenkomsten hebben zij de cursus met goed gevolg doorlopen. Intussen zijn ze in hun parochies aan de slag gegaan. Bij de evaluatie bleek dat er een grote behoefte bestond om nog eens bij elkaar te komen om te vernemen en elkaar te vertellen hoe e.e.a. loopt in de diverse parochies.

Op 29 september j.l. is er een “terugkomdag “ gehouden, opnieuw in Hoogeveen. Acht cursisten zijn er bij elkaar geweest o.l.v. pastor Alferink en Hendrikje van den Berg. De verhalen die men elkaar vertelde waren positief. Ook is er behoefte om een wat langduriger begeleiding bij de functie van het cantor–zijn. De NSGV wil daar graag op in gaan .

Ook in 2013 zal er opnieuw een cantor cursus worden aangeboden. Voor meer informatie, zie hieronder.

We hopen dat elke parochie binnen afzienbare tijd een aantal cantores zal hebben die aan de kerkzang in de liturgie hun medewerking willen verlenen.

Past.J.Alferink

Activiteiten komende perioden

Cantor cursus Heerenveen

De cantor is de man of vrouw die de voorzang in de liturgie verzorgt en de samenzang van de samengekomen gemeenschap leidt. Hij/zij kan in de plaats treden van het koor of in samenwerking daarmee functioneren. In tijden van vergrijzende koren een steeds

belangrijker wordende functie. Cantor zijn gaat niet zo maar: je moet kunnen voorzingen en dirigeren.

Daarom organiseert de NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden voor de tweede keer een cantor cursus. Deze wordt gehouden te Heerenveen in het parochiehuis 'It Skûtsje' bij de RK kerk op de zaterdagen 26 januari, 9 en 23 februari en 9 maart 2013, 's morgens van 10.00 tot 12.00 uur. De cursusleiding is net als dit jaar in handen van Sjoerd Ruisch, Wil Jongma en Hendrikje van den Berg en pastor Jan Alferink. De inhoud van de cursus zal, behoudens enkele bijstellingen, ongeveer hetzelfde zijn als dit jaar te Hoogeveen. De cursus kost € 50,00 per deelnemer, zo mogelijk door de parochie te voldoen. Degenen die van plan zijn om zich voor deze cursus op te geven, doen er goed aan om in deze met het parochiebestuur in overleg te treden.

Aanmelding graag bij het secretariaat:

l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl onder vermelding van alle adresgegevens en e-mailadres.

Na de cursus ontvangen de deelnemers een certificaat met een bevoegdheidsverklaring.

Alle psalmen van GvL opgenomen

Ruim een jaar lang heeft Sonja Roskamp uit Utrecht tijd besteed om alle psalmen die in de GvL staan op te nemen. Sinds kort kunt u ze vinden op haar website www.sonjaroskamp.nl.

Waarom?

Omdat zij het belangrijk vindt dat de antwoordpsalm wordt gezongen.

En omdat het voor diverse cantores/pastores soms lastig is om deze in te studeren.

Zij hoopt van harte dat met deze psalmenpagina de drempel is verlaagd om tot studeren van nieuwe psalmen over te gaan. Zo is zij ook nog bezig om diverse zegens, inzetten en priefaties op te nemen voor de priester/voorgangers, zodat ook zij worden uitge-

nodig om meer te gaan zingen in de liturgie. De pagina zal nog worden uitgebreid.

Sonja Roskamp biedt het aan voor eigen gebruik en studie. Het daarbij gevoegde aanmeldingsformulier op de site is ten dienste van haar nieuwsgierigheid.

Basiscursus Gregoriaans, een tussentijds verslag.

Op zaterdag 15 september was de eerste bijeenkomst van de basiscursus gregoriaans in Leeuwarden. Alhoewel het minimumaantal deelnemers op 10 was gezet zijn we met vijf enthousiaste cursisten van start gegaan. Wim Gosens heeft ons tot nu toe meegenomen door de kenmerken en fascinerende facetten van het gregoriaans aan de hand van het door hem samengestelde cursusboek. We luisteren naar elkaar, zingen met elkaar, stellen vragen en vergelijken de eigen praktijk met de aangeboden theorie. Dat varieert van de muzikale aspecten van het gregoriaans tot de uitspraak van het Latijn. Wellicht een klein aantal belangstellenden voor deze basiscursus maar toch: er zijn vijf belangstellenden. Kon de cursus 3 jaar geleden in Harlingen zo'n 20 deelnemers tellen en staat het aantal van vijf hier magertjes tegenover, het bijzondere van deze keer is dat er twee dirigentes van koren bij zitten. Vanuit de gedacht van uitdragen van de kennis en het praktiseren van het gregoriaans richting de door hen geleide koren is dit zeker een grote plus. We hebben nog een paar bijeenkomsten te gaan. Een eindverslag volgt na afloop van de cursus.

Regelmatig kunnen we lezen dat georganiseerde cursussen of activiteiten bij gebrek aan deelname niet doorgaan. Dat is spijtig en wel om twee redenen: de aangeboden cursus wordt door enthousiaste mensen georganiseerd en gegeven en de inhoud is altijd de moeite waard. De tweede reden is dat er dus wel enkele belangstellenden zijn. Ook zij zijn enthousiast en bereid tijd en moeite te investeren. Vaak, maar niet altijd zal geld een rol spelen bij het al dan niet doorgaan van een cursus of activiteit. Ik denk dat willen

hier een sterke kracht mag zijn die maakt dat de cursus of activiteit door kan gaan. Vandaar de keuze om ook bij vijf deelnemers de basiscursus gregoriaans door te laten gaan.

We kunnen lezen dat koren vergrijzen en het aantal zangers van koren afneemt. Als we dat afzetten tegen de algemene krimp van parochianen dan is dat niet verwonderlijk. Evenzo zouden we kunnen stellen dat we bij het organiseren van cursussen of activiteiten het met kleinere aantallen deelnemers zullen moeten doen.

Jos Manshande

Website Meer over de Bijbel uitgebreid met psalmencursus

Het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) heeft de website www.meeroverdebijbel.nl uitgebreid met een nieuwe cursus over de psalmen. Dit in het kader van de Wijs met de Bijbelcampagne met als thema 'Zing, bid, fluister, schreeuw - Wijze woorden uit de psalmen'.

Het NBG hoopt dat mensen door deze cursus ertoe aangezet worden om zich (opnieuw) te bezinnen op de betekenis van de psalmen. Aan de hand van zeven psalmen komen diverse onderwerpen aan de orde: de historische context, meditatieve omgang met de psalmen, de poëzie van de psalmen, muziek rond de psalmen, et cetera. En of mensen opgegroeid zijn met de psalmen, of er nog maar weinig van weten, de cursus heeft voor iedereen iets te bieden!

Presentatie nieuwe liedbundel Chris Fictoor

ZATERDAG 13 APRIL 2013
GRONINGEN

Op zaterdag 13 april 2013 wordt in Groningen (kerklocatie wordt nog bekend gemaakt) de nieuwe Liedbundel gepresenteerd van de Stichting Chris Fictoor Foundation. Bijgaand treft u daarover informatie aan.

Op deze open zangdag, voor koren en andere belangstellenden, wordt een aantal van deze liederen als voorbeelden ingestudeerd, aan de hand van volledige partituren. Deze worden tegen een kleine vergoeding beschikbaar gesteld. De dag wordt afgesloten met een vesperviering.

U kunt zich op onderstaand adres reeds aanmelden voor deze dag of nadere informatie vragen.

STICHTING CHRIS FICTOOR FOUNDATION

Sportlaan 4-47

9728 PH Groningen

e-mail: c.w.a.fictoor@fictoor.nl

Uitvoering Crucifixion van Sir John Steiner

Onder auspiciën van het Laudatekoor in de parochie Maria ten Hemelopneming te Assen, wordt op Palmzondag 24 maart 2013 de Crucifixion van Sir John Steiner uitgevoerd. Ook in 2011 is de Crucifixion in de parochiekerk gezongen en met veel enthousiasme ontvangen. Bijzonder in deze uitvoering is de hertaling van de hymnes in het nederlands door de dichter/musicus en predikant Sytze de Vries.

Lijst reserve-musici

Dhr. T. M. Mooijman is beschikbaar als **dirigent en organist**, Ook beschikbaar doordeweeks (behalve dinsdagmiddag) voor uitvaarten.

woonplaats Veendam tel. 0598-713405/ 06-40708655

Email: mooijman.trevor@gmail.com

dhr. W. Jongma is beschikbaar als **dirigent/cantor**

woonplaats Wolvega tel. 0561-612662

Email: wjongma@kpnplanet.nl

Dhr. U. Tjallingii is beschikbaar als **dirigent/organist en cantor**. Dhr. Tjallingii is 5^e jaars Conservatorium (Schumann) en hij studeert orgel aan de Noord Nederlandse Orgelakademie (Stef Tuinstra te Groningen). Woonplaats Deinum, tel. 06-14859557

Dhr. L. van der Heide is beschikbaar als **cantor**, woonplaats Harlingen, tel. 06-43023468

Secretariaat NSGV:

Tel. 050-4065888

Email: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl

Verscheidene parochie- en koorbesturen hebben nog niet gereageerd op het schrijven inzake de herstructurering van de NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden.

Zie het bestuurlijk bericht in Punctum 2009-2 of op de website www.nsgv.nl, bisdom Groningen-Leeuwarden, onder de rubriek 'Nieuws'.

Zeer dringend verzoekt het bestuur van de diocesane NSGV dit alsnog en zo spoedig mogelijk te doen.

Jubilea

50^e jubileum van het Mariakoor uit de parochie Assen.

Waarschijnlijk op de laatste “zomerse dag” van het jaar 2012, t.w. zondag 9 september, viel ons “Rouw & Trouw”- koor: **Het Mariakoor** van de Parochie Maria Tenhemelopneming in Assen, een dubbel jubileum ten deel.

Wij hebben de 50 jarige inzet van het koor in “lief en leed – vieringen” (Uitvaarten en Huwelijken en tal van liturgieën dichtbij onze ambitie) mogen vieren met onze sopraan Ria Wellen die al 25 jaar haar zangtalent ten dienste stelde van ons koor.

Het koor had bewust gekozen dit heuglijke feit op de nationale Ziekenzondag te vieren met een feestelijke Liturgie en met onze Pastoor J.J.G.Tolboom als voorganger. De pastoor zette ons allen in het zonnetje en met name Mw. Ria Wellen, die hij de Zilveren Onderscheiding van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging opspelde en de bijbehorende oorkonde overhandigde.

De feestelijkheden volgden elkaar op na afloop van de viering met een ontvangst van oud-leden, kerkbestuur, pastores, parochianen, neven-koren .

Na een gezamenlijke lunch met leden en oud-leden werd de dag afgesloten met een interessante excursie.

Een onvergetelijke dag, die onze saamhorigheid versterkte en elan voor de toekomst meegaf.

Jos Gerritzen (dir.)

25-jarig jubileum r.k. kerkkoor Intermezzo Sneek

In een feestelijke Eucharistieviering op zondagmorgen 16 september jl. heeft het r.k. kerkkoor Intermezzo in de H. Martinuskerk in Sneek het feit gevierd dat zij 25 jaar geleden is opgericht. Bij dit jubileum werden 16 personen gehuldigd: 15 koorleden en 1 organist/dirigent die vanaf de oprichting bij Intermezzo betrokken waren. Zij worden hieronder in de lijst vermeld.

100-jarig bestaan St. Caeciliakoor uit Lemmer

Op 28 oktober j.l. hebben wij het 100-jarig bestaan gevierd van het St. Caeciliakoor. Oorspronkelijk waren er 2 koren. Het Willibrordus (mannen) koor was al opgericht in 1901 en was ook als sinds 1911 lid van de Sint-Gregoriusvereniging. In 1912 is het St. Caeciliakoor opgericht. Dit was een gemengd koor. Begin jaren 70 zijn beide koren samengegaan. Het St. Caeciliakoor zingt 2 à 3 maal per maand tijdens de vieringen in de Willibrorduskerk in Lemmer. We zingen afwisselend Nederlands en Latijn, en hebben ook nog een aantal mooie liederen in het Engels en Duits op ons repertoire staan, waarvan we er tijdens elke viering wel één zingen. Eén of tweemaal per jaar zingt het koor in een andere parochie. Het koor bestaat thans uit 20 leden, waarvan de meesten al heel lang lid zijn. Ons oudste lid is inmiddels 80 jaar en hij is op 28 oktober gehuldigd voor zijn 60-jarig koorlidmaatschap. In de jubileumviering hebben we, met medewerking van 5 strijkers, de Orgelsolemniteit van J. Haydn uitgevoerd. Na de viering was er een drukbezochte informele receptie en 's avonds was er een dineetje voor koorleden met partners en diverse genodigden.

Bestuur St. Caeciliakoor Lemmer

Assen

Mariakoor (rouw-en trouwkoor) van de parochie Maria Tenhemelopneming

25 jaar mw. R. Wellen-Kohrman

Barger Compascuum

R.K. Herenkoor van de parochie H. Jozef

25 jaar dhr. H.H. Heller

25 jaar dhr. H. Hölscher

Bedum

St. Caeciliakoor van de parochie Maria ten Hemelopneming

60 jaar dhr. J.C. Arends

40 jaar dhr. J.G.A. Peters

40 jaar dhr. L.C.M. Schinkel

25 jaar mw. F.E. Witsenboer-de Boer

Bolsward

Rk Dameskoor St. Franciscus van de parochie H. Franciscus

40 jaar mw. M. Draaisma-Mulder

25 jaar mw. D. Draaisma-Hiemstra

Coevorden

Koor Cantemus Domino van de parochie H. Willibrordus

60 jaar dhr. R.M. Veldhuizen

50 jaar mw. H.M. Balster-Elshof

50 jaar mw. J.H. Koek-van Bregt

Dronrijp

R.K. kerkkoor van de parochie Maria Geboorte

60 jaar dhr. P.J. Veldman

Emmen

Franciscuskoor van de parochie H. Franciscus van Assisië

40 jaar mw. J.G.E.M. Schoorl-Swarts

50 jaar mw. A. Jalving-Schepers

Erica

St. Caeciliakoor van de parochie O.L.V. Onbevlekt Ontvangen
50 jaar dhr. H. de Vries

Lemmer

St. Caeciliakoor van de parochie H. Willibrordus
60 jaar dhr. R.C.M. de Jong
25 jaar mw. D. C. Bosma-Nijholt
25 jaar mw. M.M. Blokdijk-v.d. Berg

Nieuw Schoonebeek

Gemengd koor St. Caecilia van de parochie H. Bonifatius
45 jaar mw. G. Bos-Berens
45 jaar mw. G. Buter-Leveling
45 jaar mw. L. Leveling
45 jaar mw. T. Roosken-Rozeman
45 jaar mw. T. Scherpen-Buter
45 jaar mw. L. Steffens-Huser
45 jaar mw. G. Schwieters-Koop
25 jaar mw. M. Heynen-Buter

Oosterwierum

St. Caeciliakoor van de parochie H. Wiro
25 jaar dhr. G. Siesling
25 jaar mw. M.H.P. Smet

Roodhuis

St. Caeciliakoor van de parochie H. Martinus
50 jaar dhr. D.J. Bouma

Sneek

R.k. kerkkoor Intermezzo van de parochie H. Martinus
25 jaar mw. I. Boekema
25 jaar mw. B. Edens
25 jaar mw. A. Haaze
25 jaar dhr. F. Haaze (organist/dirigent)
25 jaar mw. D. Langendijk
25 jaar mw. M. Mulder

25 jaar mw. W. Post
25 jaar mw. M. Potma
25 jaar mw. W. Ringnalda
25 jaar mw. G. de Roode
25 jaar dhr. A. Silvius
25 jaar mw. S. Silvius
25 jaar mw. J. Silvius
25 jaar dhr. D. Silvius
25 jaar mw. M. van Veen
25 jaar mw. B. van der Zweep

St. Caeciliakoor van de parochie H. Martinus
40 jaar dhr. C. G. Visser
40 jaar mw. M. Hettinga-Hoekstra

Steggerda

St. Caeciliakoor van de parochie H. Fredericus
40 jaar mw. J.H.M.J. Dijkstra-Stegeman
40 jaar dhr. F.W.F. Stok

Tollebeek

St. Caeciliakoor van de parochie H. Geest
40 jaar mw. P.T.M. Boons-Bloo
25 jaar dhr. W. Mulder

Wehe den Hoorn

St. Caeciliakoor van de parochie H. Bonifatius
32 jaar mw. D. Miedema
40 jaar mw. T. Schouten
40 jaar mw. C. Claassen
± 40 jaar dhr. E. van der Klei
40 jaar mw. T. Janzing
± 50 jaar mw. H. Halsema

Zorgvlied

Andreas koor van de parochie H. Andreas
50 jaar dhr. G.H. Meyerink
25 jaar mw. A.G.M. Vester-Zaal

25 jaar mw. M.W. Welhuis-ten Have
12 1/2 jaar mw. T.B. Gaastra-van Opzeeland

12 1/2 jaar mw. E.C. Postuma-de Jong
12 1/2 jaar mw. J. van Vilsteren-Stornebrink

Zwartemeer

Gemengd koor St. Caecilia van de parochie H. Antonius van Padua
40 jaar mw. M. Schepers-Lohuis

Bij het secretariaat van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het Bisdom Groningen-Leeuwarden komen regelmatig meldingen binnen van vacatures van dirigenten en organisten, zowel voor een vast dienstverband als voor tijdelijke waarneming en vervanging bij ziekte of langdurige afwezigheid.

Zelden slaagt het bestuur hierin succesvol te bemiddelen omdat zij niet beschikt over de benodigde gegevens.

Het bestuur roept daarom

dirigenten en organisten m/v

op om zich te melden bij het secretariaat (adres: zie binnenzijde achterpagina van Punctum).

Van hen wordt verwacht dat ze bereid zijn om naast hun reguliere, voor kortere of langere tijd repetities en vieringen te leiden en begeleiden, en/of in voorkomende gevallen te vervangen.

Wij verzoeken alle koorsecretariaten de volgende gegevens te mailen naar: sjoerdruisch@hotmail.com (onderwerp: nsgv)

Parochie:

Plaats:

Naam koor:

Secr:

Tel nr. secr.

e-mail adres:

Het mutatieformulier kunt u vinden op de website van de NSGV.

Hier kunt u uw wijzigingen op aangeven.

**Samenstelling van het bestuur van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
in het Bisdom Groningen-Leeuwarden**

W.B. Jongma (0561) 61 26 62	Secretaris, beheer onderscheidingen Mosheide 14, 8471 VT Wolvega wjongma@kpnplanet.nl
Past. J. Alferink (0513) 62 74 46	Plaatsvervangend. voorzitter Aanspreekbaar voor de samenwerkingsverbanden: Drachten e.o., Bergum/Dokkum/Ameland, Vier Samen. Bielzen 45, 8441 AW Heerenveen alferink-j@hetnet.nl
J.A. Manshande (0517) 414614	penningmeester eindredactie Punctum De Tureluur 12, 8862 LD Harlingen, josmanshande@gmail.com
H.H.J.M. Limberger (0592) 868401	Aanspreekbaar voor de samenwerkingsverbanden: Assen e.o. Meppel e.o., Klazienaveen e.o., IBE, Coevorden, Schoonebeek e.o. Kennemerland 240, 9405 LR Assen, hhjmlimberger@home.nl
Past.drs. P.L. v.d. Weide (0515) 412626	Aanspreekbaar voor de samenwerkingsverbanden: Gaasterland, Sneek e.o., Bolsward e.o., NOP, joure e.o. Singel 64, 8601 AL Sneek pastoor@sintmartinussneek.nl
Vacature	voorzitter
Vacature	vertegenwoordiger samenwerkingsverband Kanaalstreek
Vacature	vertegenwoordiger samenwerkingsverband SPOG

Secretariaat: Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het
Bisdom Groningen-Leeuwarden
(050) 406 58 88 Ubbo Emmiusingel 79, 9711 BG Groningen
l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl
website: www.nsgv.nl.

Landelijk secretariaat Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging:
Kantoor NSGV: Kromme Nieuwegracht 66, 3512 HL Utrecht
(030) 23 31 010 info@nsgv.nl tel. 030-2331010

Kopij voor Punctum jaargang 26 nummer 1, die zal verschijnen in april 2013, dient uiterlijk eind maart 2013 per post of e-mail bij het redactieadres aanwezig te zijn. Voor het redactieadres: zie het colofon op de binnenzijde van de voorpagina. De eindredactie behoudt zich het recht voor om artikelen in te korten.